

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 138 **din data de 12.02.2020**

Dosar nr.: 664/2019

Petiții nr.: 5662/26.09.2019

Petent:

Reclamat:

Obiect: lezarea demnității pe criteriul etnie

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților
2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul susține că a fost numit "țigan împutit" de către vecina sa.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 5662/16.10.2019 a fost citat petentul, iar prin adresa înregistrată sub nr. 6161/16.10.2019 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 05.11.2019. Prin citație petentului i s-a solicitat în mod expres indicarea criteriului care a stat la baza presupusei fapte de discriminare.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul stabilit, la ședința de audieri, petentul a fost prezent, iar partea reclamată a fost absentă.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 6401/28.10.2019 petentul a depus un punct de vedere.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

9. Prin petiția înregistrată sub nr. 5662/26.09.2019, petentul susține că în data de 19.09.2019, în jurul orei 12⁰⁰, în timp ce se îndrepta spre locuința sa, partea reclamată i-a adresat cuvintele "țigan împutit", fără motiv și fără a-i oferi vreo explicație. Petentul anexează o probă video-audio.

10. Prin adresa înregistrată sub nr. 6401/28.10.2019 petentul înțelege să încadreze fapta sesizată în prevederile O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

11. În cadrul ședinței de audieri din data de 05.11.2019 petentul a susținut că a fost jignit de către partea reclamată cu apelativul "țigan împutit" deși nu este de etnie romă și că dorește sancționarea contravențională a acesteia pentru ca această situație să nu se mai repete.

Susținerile părții reclamate

12. -

V. Motivele de fapt și de drept

13. În fapt, Colegiul director reține că petentul a fost jignit de către vecina sa cu apelativul "țigan împutit".

14. **În drept**, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și având în vedere atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000, republicată. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2 alin. 1, articol care definește discriminarea, orice deosebire, excludere, restricție sau preferință trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile protejate de legiuitor și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

15. Coroborat obiectului petiției dedus soluționării, Colegiul director constată că este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații de natura unor expresii jignitoare ("țigan împutit").

16. În situația în care C.N.C.D. este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, obiectul dedus soluționării petiției este circumscris analizei afirmațiilor în cauză, ceea ce presupune, în prima instanță, constatarea existenței afirmațiilor și examinarea întregului complex de împrejurări în care cuvintele au fost rostite și în ultimă instanță constatarea conținutului afirmațiilor sub aspectul incidenței sau nu a prevederilor Ordonanței de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată. Astfel, în aprecierea tratamentului diferențiat, adresarea de jigniri și/sau epitete aduse petentului trebuie analizate în contextul în care au fost făcute, precum și impactul, efectul acestora. A analiza o sintagmă și a disocia înțelesul ei de orice împrejurări în legătură cu aceasta ar presupune izolarea artificială a unui aspect particular și abstracția întregului context, ceea ce ar fi de natură a induce posibile erori de interpretare.

17. În ceea ce privește sensul afirmației per se, se reține o conotație negativă prin asocierea termenilor țigan - împutit, asociere cu apartenența la etnia romă. În mod evident o astfel de afirmație este o afirmație rasistă, încalcă dreptul la demnitate și reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000. Se reține astfel un comportament activ, concretizat în afirmații care au un conținut bazat pe asocieri etnice în strânsă legătură cu un comportament reprobabil, care luate împreună, în general, denotă o

stare față de care oamenii manifestă dispreț sau dezaprobare.

18. Colegiul Director reiterează faptul că, în jurisprudența Curtii Europene a Drepturilor Omului, s-a statuat că „o importanță specială trebuie acordată discriminării rasiale și că a diferenția un grup de persoane sub aspectul tratamentului bazat pe rasă, poate constitui, în anumite circumstanțe, o formă specială de afront adusă demnității umane”. Astfel, „tratamentul diferențiat aplicat unui grup de persoane datorită rasei poate fi capabil a constitui tratament degradant în circumstanțe în care tratamentul diferențiat pe baza altor criterii, precum limba, nu ar pune astfel de probleme” (Comis. EDH, cauza Asiaticilor Est Africani v. Marea Britanie, no. 4403/70, 14.12.1973, în același sens vezi CEDO, cauza Cyprus v. Turkey, (2002) 35 EHRR 30, para. 308-310, cauza Moldovan and others v. Romania, Judgment No. 2, 12 July 2005).

19. De asemenea, Colegiul director reține faptul că petentul nu este de etnie romă, dar că acesta ar putea fi supus unei fapte de discriminare dacă ar fi asociat cu o persoană aparținând unei categorii de persoane identificată potrivit criteriilor stipulate de O.G. nr. 137/2000, deși nu face parte din respectiva categorie de persoane, astfel cum însăși Curtea Europeană de Justiție a decis că persoanele pot fi supuse discriminării chiar dacă acestea nu pretind a fi membri ale unei categorii protejate, dacă ele sunt supuse unui tratament inegal pe motiv de asociere a lor cu o categorie protejată (Cazul S. Coleman c. Attridge Law și Steve Law C-303/0 ECJ).

20. Potrivit art. 20 alin. 6 al O.G. nr. 137/2000 prevede: *„Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.”* Trebuie subliniat faptul că, conform legislației specifice în materie, în sarcina petentului cade obligația de a dovedi săvârșirea unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări, probate la nivel de certitudine.

21. Raportat la materialul probatoriu existent la dosarul cauzei, Colegiul director reține faptul că petentul a depus o probă video-audio din care reiese că o persoană în vârstă, aflată la avizierul asociației de proprietari din scara unui bloc, pronunță cuvintele "țigan împuțit" și se retrage fără alte afirmații sau comentarii. Analizând proba video-audio, Colegiul director constată că nu poate fi identificată data/luna/anul când au fost făcute afirmațiile și nici identitatea persoanei care apare în înregistrare, astfel încât persoana filmată să poată fi asimilată persoanei care a fost reclamată, nereieșind nici faptul că filmarea ar fi fost făcută de petent pentru a se putea reține dincolo de orice dubiu că partea reclamată s-a adresat petentului și nu unei alte persoane. De asemenea Colegiul director constată că la dosarul cauzei nu s-au depus alte mijloace de probă care să poată fi coroborate cu respectivul material video-audio astfel încât să rezulte informațiile care lipsesc.

22. Având în vedere considerentele de mai sus, Colegiul director constată că nu poate reține, din ansamblul situației de fapt, probe suficiente care să dovedească existența premiselor săvârșirii faptei de discriminare sesizate.

Opinie separată exprimată de Haller István

23. Consider că motivarea conform căreia nu există suficiente probe pentru constatarea discriminării comise de partea reclamată nu corespunde prevederilor **O.G. nr. 137/2000**, nici principiilor legislației Uniunii Europene în domeniu și nici cazuisticii CEDO.

24. Art. 20 alin. 6 al **O.G. nr. 137/2000** prevede: „*Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare.*”

25. În cazul de față petentul a depus o înregistrare ca probă, iar partea reclamată nu a negat că respectiva afirmație îi aparține. În acest context reclamatul pe de o parte recunoaște implicit faptele, pe de altă parte nu inversează sarcina probei.

26. **Directiva Consiliului 2000/43/CE**, care se referă la discriminarea rasială, la art. 8 prevede: „*Statele membre iau măsurile necesare, în conformitate cu sistemul juridic propriu, astfel încât, atunci când o persoană se consideră lezată prin nerespectarea față de ea a principiului «egalității» și prezintă, în fața unei jurisdicții sau a unei alte instanțe competente, fapte care permit prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte, să revină reclamantului sarcina de a dovedi că nu a violat principiul «egalității».*”

27. Împărțirea sarcinii probei este un principiu aplicat ferm în domeniul discriminării de Curtea Europeană de Justiție (ex.: **Vasiliki Nikoloudi împotriva Organismos Tilepikoinonion Ellados AE**, 10 martie 2005, **Regina împotriva Secretary of State for Employment, ex parte Nicole Seymour-Smith și Laura Perez**, 9 februarie 1999, **B. F. Cadman împotriva Health & Safety Executive**, 3 octombrie 2006, **Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding împotriva Firma Feryn NV**, 10 iulie 2008, **Jämställdhetsombudsmannen împotriva Örebro läns landsting**, 30 martie 2000).

28. Acest principiu este aplicat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, spre exemplu în cauzele: **D.H. și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008, **Horváth și Kiss împotriva Ungariei**, 29 ianuarie 2013).

29. În consecință consider că probele depuse de petent, în lipsa negării faptelor, sunt suficiente pentru constatarea și sancționarea faptelor sesizate.

Față de cele de mai sus, în temeiul art.20 alin.(2) din **O.G. nr.137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, **cu 5 voturi pentru și trei împotriva** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu se pot reține mijloace de probă concludente care să determine incidența art. 2 alin.1 din **O.G. nr.137/2000** republicată;

2. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 12.02.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA SORINA CLAUDIA – Membru, SANDU TATIANA VERONICA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr.138 / 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 25.03.2020
Motivată și tehnoredactată I.D./S.M.D.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.